

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Trubka

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČEŠTÍ TRUMPETISTÉ 2. POLOVINY 20. STOLETÍ

Jakub Jírů, DiS.

Vedoucí práce: prof. Vladimír Rejlek

Oponent práce: doc. Jaroslav Rouček, Ph.D., MgA. Karel Malimánek

Datum obhajoby: 3. 6. 2019

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2019

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Trumpet

BACHELOR'S THESIS

**CZECH TRUMPET PLAYERS OF THE 2nd HALF
OF THE 20th CENTURY**

Jakub Jírů, DiS.

Thesis Advisor: /Supervisor:/ prof. Vladimír Rejlek

Thesis Opponent: /Examiner:/ doc. Jaroslav Rouček, Ph.D., MgA. Karel Malimánek

Date of thesis defense: 3. 6. 2019

Academic title granted: BcA.

Prague, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Čeští trumpetisté 2. poloviny 20. století

Vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování prof. Vladimíru Rejlkovi za jeho cenné rady při vedení mé absolventské práce a rodině za podporu během studia.

Abstrakt

Tato práce se zabývá uměleckým vzděláváním českých trumpetistů spolu s pedagogy tohoto nástroje a přehledem českých trumpetistů v některých vybraných orchestrech napříč hudebními žánry. Práce se také zaměřuje na hudbu, která se na daný nástroj v 2. polovině 20. století hrála a premiérovala. Nalezneme zde také české trumpetisty působící v zahraničí.

Klíčová slova

Čeští trumpetisté, trumpetová hudba 2. poloviny 20. století, vzdělávání trumpetistů

Summary

The bachelor thesis deals with the musical education of czech trumpet players and trumpet teachers, with the overview of czech trumpet players from several orchestras and different genres. It also focuses on the trumpet music played in the second half of the twentieth century together with the newly composed pieces and their premiere. Last but not least I focused on several czech trumpet players acting abroad.

Key Words:

Czech trumpet players, trumpet music of the second half of the 20th Century, education for trumpet players

Obsah

Úvod.....	10
1. Vzdělávání trumpetistů v Čechách v 2. polovině 20. století.....	12
1.1 Lidové školy umění a základní umělecké školy	12
1.2 Konzervatoře a vyšší odborné školy	12
1.2.1 Pražská konzervatoř.....	12
1.2.2 Brněnská konzervatoř	13
1.3 Vysoké školy	14
1.3.1 Václav Pařík	14
2. Hudba 2. poloviny 20. století v Čechách	16
2.1 České orchestry klasické hudby.....	16
2.1.1 Česká filharmonie	16
2.1.1.1 Miroslav Kejmar.....	17
2.1.2 Filharmonie Brno	18
2.2 České taneční orchestry	19
2.2.1 Orchester Gustava Bromma	19
2.2.1.1 Jaromír Hnilička	20
2.2.2 Orchester Karla Vlacha a Taneční orchestr Československého rozhlasu 21	
2.2.2.1 Václav Týfa	22
2.2.3 Václav Hybš a jeho orchestr.....	23
2.3 Dechové orchestry	23
2.3.1 Jan Slabák.....	23
2.4 Klasická hudba.....	24
2.4.1 Symfonická hudba	24
2.4.1.1 Leoš Janáček - Sinfonietta	24
2.4.1.2 Josef Suk – V nový život.....	25

2.4.1.3 P. I. Čajkovskij - Louskáček	25
2.4.1.4 Gustav Mahler - Symfonie	25
2.4.2 Sólová hudba	26
2.4.2.1 Václav Trojan - Concertino per tromba e orchestra a prof. Vladimír Rejlek	26
2.4.2.2 Jiří Pauer – Koncert pro trubku a orchestr a Stanislav Sejpal	27
2.4.2.3 Petr Eben – Okna a Vladislav Kozderka	28
2.5 Filmová a populární hudba	29
3. Čeští trumpetisté v zahraničí	30
3.1 Adolf Scherbaum	30
3.2 Frank Kaderabek	31
3.3 Laco Deczi	32
Závěr	33
Seznam použité literatury	35
Přílohy	I

Seznam příloh

Příloha č. 1: Ukázka z partů Synfonietty Leoše Janáčka	I
Příloha č. 2: Ukázka z partu V nový život Josefa Suka	VIII
Příloha č. 3: Ukázka z partu Louskáček P. I. Čajkovského	X
Příloha č. 4: Ukázka z partu Symfonie č. 3 Gustava Mahlera – Sólo pro posthorn	XI
Příloha č. 5: Ukázka z partu Symfonie č. 5 Gustava Mahlera	XII
Příloha č. 6: Marc Chagall – Modré, Zelené, Červené a Zlaté okno.....	XII

Úvod

Bakalářská práce **Čeští trumpetisté 2. poloviny 20. století** mapuje zvučná jména trumpetistů v Čechách, kteří prováděli různé žánry hudby u nás i v zahraničí.

První kapitola práce se zabývá vzděláváním trumpetistů na našem území. Věnuji zde pozornost systému školství, který začíná u Lidových škol umění a Základních uměleckých škol. Následně popisují nejstarší konzervatoře u nás a to Pražskou konzervatoř a Konzervatoř Brno. Posledním stupněm vzdělávání v českém školském systému jsou vysoké školy Akademie múzických umění v Praze a Janáčkova Akademie múzických umění v Brně, které zmiňuji spolu s pedagogem obou těchto škol, Václavem Paříkem.

Ve druhé kapitole bakalářské práce jmenuji konkrétní orchestry a trumpetisty v nich. Kapitola je rozdělena na symfonické orchestry, ze kterých jsem z kapacitních důvodů vybral jednoho zástupce z Čech a jednoho z Moravy (Českou filharmonii s Miroslavem Kejmarem a Filharmonii Brno), taneční orchestry (Orchestr Gustava Bromy s Jaromírem Hniličkou, Orchestr Karla Vlacha s Václavem Týfou a Orchestr Václava Hybše) a dechové orchestry, ve kterých se věnuji Janu Slabákovi.

V druhé části tohoto oddílu práce se zabývám hudbou, která se v tomto období prováděla. Z klasické hudby rozebírám v symfonické hudbě *Sinfoniettu* Leoše Janáčka, pochod *V nový život* Josefa Suka, balet *Louskáček* Petra Iljiče Čajkovského a symfonie Gustava Mahlera. U klasické hudby jsem nemohl opomenout i sólové skladby a trumpetisty, kteří tyto kusy premiérovali. V práci nalezneme informace o *Concertinu per tromba e orchestra* Václava Trojana spolu s Vladimírem Rejlkem, dále *Koncertu pro trubku a orchestr* Jiřího Pauera se Stanislavem Sejpalem a třetím dílem jsou *Okna* skladatele Petra Ebena. Poslední skladbu premiéroval Vladislav Kozderka, kterému se práce také věnuje. Na závěr této kapitoly rozebírám známé filmové a populární melodie spolu s trumpetisty, kteří tyto melodie natáčeli.

Poslední kapitola mapuje hráče na trubku, kteří působili v zahraničních orchestrech, jako Adolf Scherbaum. Dále pak Franka Kaderabka, který měl český původ, ale narodil se ve Spojených státech Amerických. Závěr této kapitoly je věnován Laco Deczimu, který část života působil v Čechách, ale v osmdesátých letech emigroval.

1. Vzdělávání trumpetistů v Čechách v 2. polovině 20. století

1.1 Lidové školy umění a základní umělecké školy

Základní umělecké školství v České republice je raritou napříč celým světem v té podobě, jak je známe dnes. Také naprostá většina českých trumpetistů navštěvovala ZUŠ, a proto bych rád rozebral historii těchto hudebních a uměleckých institucí.

Základním stupněm uměleckého vzdělávání je široká síť Základních uměleckých škol. Již od přelomu 19. a 20. století, kdy slavili úspěchy nejlepší čeští skladatelé, byla snaha o systematické vyučování umění. Bylo velké množství soukromých učitelů a škol, nad kterými získal stát dohled až v roce 1920 vydáním ústavní listiny. Ke sjednocení pedagogického a správního školského systému došlo až v roce 1945. V roce 1951 byly všechny školy zestátněny a byl vytvořen ucelený systém navazujícího školství. Základem byly Lidové školy umění, na které navazovaly umělecko-průmyslové a pedagogické školy, jako střední stupeň vzdělání. Na ty navazovaly vyšší odborné školy, jako konzervatoře a výtvarné školy. I v 50. letech byla možnost vysokoškolského vzdělávání na vysokých uměleckých školách a školách pedagogického zaměření. V roce 1990 byly školy přejmenovány na Základní umělecké školy, ale jejich účel ani náplň práce se výrazně nezměnily.¹

1.2 Konzervatoře a vyšší odborné školy

Konzervatoře byly a jsou základním stavebním kamenem pro výuku profesionálních umělců, a proto je s nimi spojen životopis všech významných českých trumpetistů. Rád bych v této kapitole představil dvě nejstarší konzervatoře u nás, a to pražskou a brněnskou.

1.2.1 Pražská konzervatoř

Historie Pražské konzervatoře se datuje od roku 1811, kdy začala výuka.² Historie výuky žesťových nástrojů na Pražské konzervatoři sahá až do samého vzniku konzervatoře.³ Na přelomu první a druhé poloviny dvacátého století

¹ *Stručný vývoj uměleckého školství* [online]. [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.zus-zelbrod.cz/index.php/skolni-dokumenty/21-strucny-vyvoj-umeleckeho-skolstvi>

² HOLZKNECHT, V. *150 let Pražské konzervatoře*. Praha: Státní hudební vydavatelství, n. p., Praha, 1963, s. 5.

³ UŠÁK, Jaroslav.: *150 let Pražské konzervatoře, Oddělení žesťů na Pražské konzervatoři*. Sborník k výročí ústavu 150 let, Praha, Státní hudební vydavatelství, 1961, s. 150.

vyučoval na Pražské konzervatoři hru na trubku Jaroslav Kolář, který zde vyučoval od roku 1919 a později vedl i žesťový soubor. Proslul také tvorbou trumpetových škol pro začínající i pokročilé hráče. Vychoval řadu skvělých žáků, jako například svého budoucího kolegu Václava Paříka.⁴ Ten zde působil od roku 1945 jako externista, v roce 1951 byl pak jmenován profesorem. Jeho žákem, který byl později také významným trumpetistou a pedagogem na Pražské konzervatoři, byl Václav Junek. Jako profesor pak na Pražské konzervatoři působil od roku 1960 do roku 1984.⁵ Dalším žákem Václava Paříka, který se stal profesorem Pražské konzervatoře mezi roky 1971-1988, je Josef Svejkovský. Ten vychoval mnoho předních českých trumpetistů a také pedagogů.⁶ Jedním z nich, který zanechal stopu na Pražské konzervatoři, byl František Bílek, který zde působil mezi lety 1984 a 1994.⁷ Pedagogická práce na přelomu století na Pražské konzervatoři patřila profesorům Antonínu Vaiglovi, Jiřímu Jaroňkovi a Miroslavu Kejmarovi. Jiří Jaroněk vyučoval na Pražské konzervatoři od roku 1988 a před dvěma lety v roce 2017 své dlouholeté působení ukončil. Miroslavu Kejmarovi se podrobněji věnuje kapitola 2.1.1.1 Miroslav Kejmar.

1.2.2 Brněnská konzervatoř

Hudba se na brněnské konzervatoři, založené v roce 1919 Leošem Janáčkem, vyučovala již od prvního roku její existence.⁸ Prvním čistě trumpetovým pedagogem se stal Josef Lukáš a to v roce 1927. Profesorem byl však jmenován až v roce 1946. Současně s pedagogickou činností působil v Šakově filharmonii a také od roku 1922 v orchestru Zemského divadla v Brně.⁹ Významnou pedagogickou činností se zapsal do historie brněnské konzervatoře

⁴ POHNÁN, Jiří. *Vývoj metodiky hry na trubku v kontextu historie trumpetové třídy na Pražské konzervatoři*. Praha, 2013. Akademie múzických umění v Praze.

⁵ *Prof. Václav Junek* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://www.citacepro.com/dok/Noh36we31h2AWxkq>

⁶ *Josef Svejkovský hromadil dvacet let melodie pastýřů* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: https://berounsky.denik.cz/kultura_region/svejkovsky_20070605.html

⁷ *František Bílek* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: https://berounsky.denik.cz/kultura_region/svejkovsky_20070605.html

⁸ *Konzervatoř Brno: sborník k sedmdesátému výročí trvání první moravské odborné umělecké školy*. Brno: Konzervatoř Brno, str. 3, 1989.

⁹ *Konzervatoř Brno: sborník k sedmdesátému výročí trvání první moravské odborné umělecké školy*. Brno: Konzervatoř Brno, str. 44, 1989.

trumpetista Bedřich Dvořáček, který byl také členem Filharmonie Brno. Za své dlouhé působení vychoval mnoho skvělých trumpetistů, jako například Bohumíra Kameníka.¹⁰ Ladislav Kozderka, nyní první trumpetista České filharmonie, také studoval u pana Bedřicha Dvořáčka.¹¹ Od stejného profesora brněnské konzervatoře je i nynější profesor konzervatoře Brno Mgr. Josef Pavlíček.¹² Brněnská konzervatoř má mnoho skvělých absolventů oboru trubka, jako jsou doc. Jan Broda¹³, Mgr. František Kříž¹⁴, Mgr. Vladislav Kozderka.¹⁵

1.3 Vysoké školy

Celou druhou polovinu 20. století poskytovaly vzdělání v oboru trubka dvě instituce, a to Akademie múzických umění v Praze založena v roce 1946¹⁶ a Janáčkova akademie múzických umění v Brně založena roku 1947¹⁷, tedy rok poté. Ze všech osobností, které na těchto školách vyučovaly, bych rád vybral prof. Václava Paříka, který vyučoval na obou těchto školách najednou, a z jeho třídy pocházela převážná část předních českých trumpetistů.

1.3.1 Václav Pařík

Václav Pařík se narodil v roce 1911 v Dolních Stakorách u Mladé Boleslavi. Pražskou konzervatoř u prof. Jaroslava Koláře absolvoval v roce 1936. Studoval také současně hudební vědu na Karlově univerzitě, ale studium bylo ukončeno

¹⁰ *Bohumír Kameník* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.bohumirkamenik.cz/>

¹¹ *Ladislav Kozderka* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://ladislav.kozderka.sweb.cz/>

¹² *Mgr. Josef Pavlíček* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-44>

¹³ *Jan Broda* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/doc-jan-broda/>

¹⁴ *Mgr. František Kříž* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-175>

¹⁵ *Vladislav Kozderka* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://2016.pragueproms.cz/cz/bio/vladislav-kozderka/>

¹⁶ *Pražská konzervatoř: Pražská konzervatoř stopětašedeátiletá*. Praha: Středočeské tiskárny, 1976, s. 1.

¹⁷ *Historie Jamu* [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <http://www.jamu.cz/o-nas/historie-jamu/>

okupačním uzavřením školy. Po absolvování konzervatoře nastoupil do Symfonického orchestru Československého rozhlasu, kde působil jako trumpetista a později jako sólotrumpetista. Byl zde dlouhou dobu mezi lety 1936-1951. Vyučoval na konzervatoři v Praze jako pedagog od roku 1945 do roku 1977. Na Akademii múzických umění v Praze působil deset let mezi lety 1959 do roku 1969. Současně od roku 1961 působil na Janáčkově akademii múzických umění v Brně, kde se v roce 1968 stal docentem hry na trubku, metodiky, historie a literatury trubky. Mezi jeho žáky, kteří byli hojně zastoupeni v předních českých a moravských orchestrech, byli například Václav Junek, Josef Svejkovský, Jiří Navara, Miroslav Kejmar a mnoho dalších.¹⁸

¹⁸ POHNÁN, Jiří. *Vývoj metodiky hry na trubku v kontextu historie trumpetové třídy na Pražské konzervatoři*. Praha, 2013. Akademie múzických umění v Praze.

2. Hudba 2. poloviny 20. století v Čechách

Následující kapitola mapuje hudební žánry a přední profesionální orchestry, ve kterých se objevují ti nejlepší čeští trumpetisté. Jsou zde uvedena tělesa klasické a taneční hudby, jazzové a dechové orchestry a kapely. Druhá část této kapitoly je věnována repertoáru tohoto období a konkrétním interpretům.

2.1 České orchestry klasické hudby

V probíraném období na území Československa, a později České republiky, působila řada těles. Ve své práci bych rád rozebral trumpetové sekce České filharmonie a Státní filharmonie Brno.

2.1.1 Česká filharmonie

Česká filharmonie má své počátky na začátku roku 1896, kdy začala pořádat pravidelné koncerty. K řízení prvního koncertu byl přizván Antonín Dvořák, který kromě *Slovanské rapsodie As dur* a přehry *Othello*, předvedl také *Biblické písně* a *Symfonii č. 9 „Z Nového světa“*, která symbolicky provází život dnešních trumpetistů, protože obtížný part první trumpet, ze čtvrté věty symfonie, je dnes v podstatě u každého konkurzu do skupiny trumpet.¹⁹

Česká filharmonie měla v období 2. poloviny 20. století řadu vynikajících trumpetistů. Jedním z nich je František Chochola, který v orchestru působil v letech 1934 až 1965. Své trumpetové vzdělání získal na Pražské konzervatoři ve třídě profesora Jaroslava Koláře. Dalším členem orchestru byl Rudolf Lisý, který zde působil celých 35 let od roku 1935 do roku 1970. Rudolf Lisý se zúčastnil konkurzu na žádost dirigenta Václava Talicha, který mu pomohl získat základní zkušenosti se symfonickou hudbou.

Výrazným jménem v dějinách trumpetistů České filharmonie je Václav Junek. V České filharmonii byl dlouhých 43 let a první sezónu hrál v roce 1961. Patřil také k významným českým pedagogům ve hře na trumpetu. Působil na Pražské konzervatoři v letech 1960 až 1984 a Hudební akademii múzických umění v Praze od roku 1969 do roku 2008.²⁰ Žákem Václava Junka na Pražské

¹⁹ *Česká filharmonie: deset kapitol ze stoleté historie orchestru*. Praha: Česká filharmonie, 1996, s. 14. ISBN 80-7185-074-8.

²⁰ *Václav Junek* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1002095

konzervatoři byl Miroslav Kejmar, který hrál v České filharmonii mezi lety 1970 a 2008.

Po boku Miroslava Kejmara zde také v letech 1970 až 1980 působil Stanislav Sejpal. Získal vzdělání na Pražské konzervatoři ve třídě profesora Václava Junka a u téhož profesora také na Akademii múzických umění v Praze. Dalším z trumpetistů je i Vladimír Rejlek, který největší část své trumpetové kariéry strávil v orchestru Národního divadla. Věnuji se mu blíže v kapitole 2.4.2.1 Václav Trojan – Concertino per tromba e orchestra a prof. Vladimír Rejlek.

Doposud v České filharmonii působí také dvojčata Jiří Šedivý a Zdeněk Šedivý, narozeni 21. prosince 1956. Oba vystudovali Pražskou konzervatoř a později AMU v Praze. Jiří v České filharmonii působí od roku 1982 a Zdeněk od roku 1985. Oba se také věnují pedagogické činnosti. Jiří Šedivý od roku 2002 vyučuje hru na Pražské konzervatoři a Zdeněk nyní vyučuje na Konzervatoři Jaroslava Ježka a také na Základní umělecké škole Prahy 6 Charlotty Masarykové.

Rád bych se jmenným výčtem zmínil o dalších trumpetistech působících v České filharmonii v období, kterému se věnuje tato práce. Datum v závorce vždy uvádí období jejich působení v České filharmonii. Jsou to: Jaroslav Slezák (1942-1962), Jiří Horák (1942-1981), Josef Stuchlý (1946-1985), František Vlasák (1966-1969), Antonín Pecha (1986-dosud), Marek Zvolánek (1994-1995), Jaroslav Halíř (1996-dosud).²¹

Jako nejvýznamnějšího trumpetistu tohoto období jsem vyhodnotil Miroslava Kejmara. Po Václavu Junkovi je to nejdéle působící trumpetista v České filharmonii. Mám tu čest se s ním znát a během svých studií na Pražské konzervatoři jsem u něj navštěvoval výuku hry orchestrálních partů.

2.1.1.1 Miroslav Kejmar

Miroslav Kejmar se narodil v roce 1941 v Kladně. Jeho první studia ve hře na trubku byla na Vojenské hudební škole, později na Pražské konzervatoři a Akademii múzických umění v Praze u profesora Václava Pařika. Patřil také k žákům Adolfa Scherbauma, Antonína Dokoupila a Stanislava Šimka. Už od dob studií hrál v mnoha orchestrech, například v Orchestru Václava Hybše nebo v orchestru Hudebního divadla Karlín. Stal se také zakládajícím členem

²¹ HALATA, Jakub. *Trumpetisté české filharmonie*. Praha, 2018, str. 11-30. Bakalářská práce. Akademie múzických umění v Praze.

Pražského žesťového souboru v roce 1972. Miroslav Kejmar je celosvětově uznávaným trumpetistou. Jako důkaz je pozvání ke spolupráci v roce 1997 s trumpetovým souborem „Ten of the best“, kde vystupoval po boku nejlepších trumpetistů světa, jako je Allen Vizzutti a Otto Sauter. Mezi lety 1978-1982 vyučoval na Pražské AMU a od roku 1990 vyučuje na Pražské konzervatoři.

Z jeho bohatého kompletu nahrávek bych rád uvedl nahrávku Sonatiny pro trubku od Bohuslava Martinů pro Československý rozhlas. Natočil také Koncert pro trubku Josefa Matěje za doprovodu orchestru FOK pod taktovkou Jiřího Bělohlávka. Z nahrávek s Českou filharmonií bych vybral Mahlerův komplet symfonií s Václavem Neumannem, a to hned dvakrát pro společnost Supraphone. Pro Japonskou firmu Canyon natočil dvě sólové desky s varhanami.²²

2.1.2 Filharmonie Brno

Státní filharmonie Brno vznikla v roce 1956 spojením dvou těles, a to Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Brně a Státního symfonického orchestru kraje Brněnského. Filharmonie zahájila působení dvěma reprezentačními koncerty 18. a 19. ledna 1965. Zajímavé je, že 18. ledna byl hraný jiný program než 19. ledna. Jedním z hraných kusů byla *Symfonie č. 9 „Z Nového světa“* Antonína Dvořáka, stejně jako na prvním koncertě České filharmonie.²³

Pro nový orchestr bylo přínosem, že do jeho řad při vzniku vstoupili dva zkušení trumpetisté ze Symfonického orchestru Československého rozhlasu Rudolf Dvořák a Alois Špaček. Jako další přišli do orchestru Antonín Marek a Bedřich Dvořáček, kteří přišli ze Symfonického orchestru kraje Brněnského. Později na krátkou dobu Filharmonii Brno doplnil bývalý vojenský trumpetista Jan Sigmund.²⁴ V šedesátých letech nahradili Jana Sigmunda a Bedřicha Dvořáčka dva noví členové. Byli jimi Emil Drápela, mladý absolvent brněnské konzervatoře, který nastoupil v roce 1957, a poté v roce 1960 student 4. ročníku brněnské

²² HALATA, Jakub. *Trumpetisté České filharmonie*. Praha, 2018, str. 18-21. Bakalářská práce. Akademie múzických umění v Praze.

²³ *Státní filharmonie Brno: jubilejní sborník Státní filharmonie v Brně 1956-1966*. Brno: Blok, 1965, s. 5.

²⁴ *Státní filharmonie Brno 1956-2006: Brno Philharmonie Orchestra 1956-2006*. Vyd. I. Brno: Státní filharmonie Brno, 2005. ISBN 80-239-5080-0, s. 20-23

konzervatoře Jan Slabák.²⁵ O sedm let později se zařadil do sekce trumpetistů filharmonie Milan Jermář.²⁶

V sedmdesátých letech došlo k výrazné obměně trumpetové sekce. Objevila se zde nová jména jako Lumír Zach a Josef Polouček. Krátce ve filharmonii působil také trumpetista Vladislav Kozderka, kterému se věnuji i v další části práce.²⁷ V roce 1972 byl zaměstnán v orchestru Lubomír Mach. V roce 1978 opustili filharmonii Jan Slabák a Josef Polouček. Za ně ve filharmonii začal působit Josef Pavlíček, který je zde dodnes.²⁸ Novými jmény v 80. letech jsou Josef Jurčeka a Jan Broda, který je ve filharmonii dodnes. Zároveň Jan Broda vyučuje na Janáčkově akademii múzických umění.²⁹ Po odchodu Josefa Jurčeka v devadesátých letech se stal posledním novým členem ve 20. století, v té době student Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, Vojtěch Novotný.³⁰

2.2 České taneční orchestry

2.2.1 Orchester Gustava Bromy

Orchester byl založen již v roce 1940 saxofonistou Gustavem Bromem, jehož jméno toto těleso nese dodnes. První z trumpetistů tohoto orchestru byl Miroslav Hrdlička, kterého později doplnili Mirko Foret, Alfa Šmíd a Ladislav Bareš. V padesátých letech do orchestru nastoupil dnes již velmi známý český trumpetista a skladatel Jaromír Hnilička, který s orchestrem spojil velkou část svého života, a proto se mu věnuji samostatně níže. V šedesátých letech

²⁵ BENEŠ, Jiří. *Padesát let Státní filharmonie Brno*. In: *Státní filharmonie Brno 1956-2006*: Brno Philharmonie Orchestra 1956-2006. Vyd.I. Brno: Státní filharmonie Brno, 2005. ISBN 80-239-5080-0., s. 32

²⁶ Milan Jermář. *Český hudební slovník* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1000875

²⁷ MAJER, Jiří. *Interpretační umění Státní filharmonie Brno*. In: *Státní filharmonie Brno 1956-1976*: Jubilejní sborník Státní filharmonie Brno. Vyd.I. Brno: Blok, 1977, s. 49

²⁸ *Mgr. Josef Pavlíček* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-44>

²⁹ *Doc. Jan Broda* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/doc-jan-broda/>

³⁰ VEITH, BcA. Filip. *Trubková sekce Filharmonie Brno Diplomová práce*. 2014, str. 23-24. Janáčkovy akademie múzických umění v Brně.

nastoupil do orchestru Michal Jánoš, který zde vystupoval pouze dva roky a byl poté nahrazen Lubomírem Řezaninou. Do konce 60. let byla tedy skupina ve složení Jaromír Hnilička, Alfa Šmíd a Lubomír Řezanina. V sedmdesátých letech se trumpetová sekce orchestru výrazně obměnila, objevil se zde Artur Pavlíček a Milan Michna. V osmdesátých letech, kdy se orchestr orientoval spíše na popovou hudbu, zastával post trumpetisty orchestru také Vladimír Kreslík, který ale zemřel v roce 1988 a byl nahrazen Bohuslavem Šťouračem. Trumpetistu Artura Pavlíčka nahradil Bohuslav Janeček.³¹ Jako poslední z trumpetistů, který nastoupil do orchestru ještě v tomto století, byl Juraj Bartoš, který zde působí dodnes.³²

2.2.1.1 Jaromír Hnilička

Jaromír Hnilička se narodil v roce 1932 v Bratislavě, ale oba jeho rodiče byli Češi. Svá studia konzervatoře chtěl započít hrou na klavír, ale o klavír byl velký zájem, tak se rozhodl, že půjde studovat trumpetu, kterou si půjčil od kamaráda v Kroměříži a v náhradním termínu splnil přijímací řízení. Už při studiích hrával v orchestru Jana Siváčka, jako stálá výpomoc se objevoval také ve Slovenské filharmonii, kde se naučil milovat vážnou hudbu. V té době potřeboval Gustav Brom doplnit kapelu, a protože Jaromíra Hniličku sledoval již delší dobu, přijel si pro něj do Bratislavy. V orchestru začal hrát v roce 1955, což dokládá i výňatek z první smlouvy mezi panem Bromem a Jaromírem Hniličkou: *„... ujednání ze dne 5. 12. 1955 podepsané Jaromírem Hniličkou, Kroměříž, Miličovo nám. 12 a Gustavem Bromem, Brno, Kotlářská 38“* ustanovující, že *„pan Jaromír Hnilička zavazuje se hrát od 1. ledna 1956 v orchestru Gustava Broma... Služební úvazek jest 12 koncertů měsíčně... Za každé přehrané představení obdrží pan Hnilička 150 Kč netto...“* Na první roky nevzpomíná s nadšením, protože byl průkopníkem cool jazzu, na což orchestr v té době nebyl ještě zvyklý.³³

³¹ *Orchestr Gustava Broma* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003532

³² *Juraj Bartoš* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1001924

³³ *Jaromír Hnilička* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-175>

Jaromír Hnilička vystupoval celý život v řadě orchestrů a těles, které sám vedl, ale byl také významným skladatelem. První dílo, které na sebe upoutalo pozornost v roce 1957, se jmenuje Egyptská suita, kterou napsal společně s Ludškem Hulanem.

V roce 1965 byla na druhém ročníku Mezinárodního jazzového festivalu Praha provedena skladba Kyrie Eleison, což byl zárodek jeho pozdější geniální kompozice Missa jazz. V tomto díle propojuje komorní duchovní soubor s mluvenými pasážemi z Bible a swingový orchestr. V roce 2007 doplnil tuto skladbu ještě o rovinu komorního orchestru. Tato skladba stírá rozdíly mezi styly a generacemi. Nadnárodním počinem bylo také sestavení čtvrttónové trumpety, takzvaného „hnilofonu“, a koncertování s ní. Inspiroval tím řadu interpretů, kteří se poté věnovali čtvrttónové hudbě.³⁴

Jaromír Hnilička zemřel v roce 2016. Za svou bohatou kariéru dostal mnoho ocenění, jako například Cenu města Brna, Cenu Gustava Bromy, Cenu Josefa Blahy, Cenu Ludka Hulana nebo Cenu města Kroměříže pro osobnost roku 2010.³⁵

2.2.2 Orchester Karla Vlacha a Taneční orchestr Československého rozhlasu

Karel Vlach započal éru svého orchestru již v první polovině 20. století, když přejmenoval orchestr Blue Boys na Orchester Karla Vlacha. Prvními trumpetisty byli F. Klimt a J. Novák, kteří zde hráli od jeho založení v roce 1940. Po válce se sestava orchestru ustálila a na trumpety hráli Vlastimil Kloc, Jiří Jelínek a Miroslav Kloc. Nejvýraznějším jménem v padesátých letech byl nový trumpetista a vedoucí trumpetové skupiny Richard Kubernát, kterého můžeme dodnes slyšet na nahrávkách mnoha popových skladeb tehdejší doby od hudebního vydavatelství Supraphone. Věnuje mu pozornost kapitola 2.5 Filmová a populární hudba. Po založení Tanečního orchestru Československého rozhlasu v roce 1960 do něj odešli z trumpetové sekce Richard Kubernát a Jiří Jelínek. Členem tohoto orchestru byl také Miloslav Bureš, který později získal angažmá také v zahraničních tělesech, například v Tanečním orchestru berlínského

³⁴ Jaromír Hnilička [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/jaromir-hnilicka/>

³⁵ Jaromír Hnilička [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/60349-jaromir-hnilicka.html>

rozhlasu.³⁶ Orchestr Karla Vlacha se stal na dlouho dobu orchestrem Hudebního divadla Karlín, ale v roce 1991 spolupráci ukončil a dále vystupuje jen externě pro toto divadlo. V osmdesátých letech se členem orchestru stal trumpetista Dalibor Kapras, který orchestr v roce 1991 převzal jako manažer a dirigent orchestru.³⁷

Jak bylo výše zmíněno, Taneční orchestr Československého rozhlasu byl založen roku 1960 a prvními trumpetisty orchestru byli Richard Kubernát a Jiří Jelínek. V tomto orchestru bylo mnoho známých trumpetových jmen, z nichž bych rád vybral ty nejznámější. Jan Čapoun byl trumpetistou nejen Tanečního orchestru Československého orchestru, ale také orchestru Golden Kids a dalších popových a tanečních orchestrů. Dalšími jmény jsou Jiří Hlava a Václav Král. Zvučnými pojmy v hudbě se stal Václav Hybš, kterému se věnuje oddíl této práce pod číslem 2.2.3 a Laco Deczi, kterému se věnuje oddíl 3.3 mé práce. Posledním zmíněným bude Václav Týfa, který je velkou ikonou mezi českými trumpetisty a věnuje se mu následující kapitola.³⁸

2.2.2.1 Václav Týfa

Václav Týfa se narodil v roce 1943 v Kladně. Vystudoval Pražskou konzervatoř ve třídě Václava Paříka. Svou kariéru započal v Orchestru Karla Vlacha, kde hrál mezi lety 1962 a 1970. Pokračoval v Orchestru Ladislava Štáidla a od roku 1971 působil také v Tanečním orchestru Československého rozhlasu, kde hrál až do roku 1978. Hrál také v Orchestru Československé televize v letech 1980 až 1985. Od roku 1992 znovu vystupoval v orchestru Karla Vlacha. Účinkoval také například v muzikálech *Bídníci* a *Jesus Christ Superstar*. Jeho hudebními vzory byli nejprve Richard Kubernát, později američtí trumpetisté Maynard Ferguson či Doc Severinsen.³⁹ V loňském roce oslavil 75. narozeniny a v rozhovoru pro časopis *Vaše Kladno* uvedl, že přestože se dnes již hře na

³⁶ *Miloslav Bureš* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2943

³⁷ *Historie a současnost* [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.orchestrkarlavlacha.cz/>

³⁸ *Czechoslovak radio dance orchestra* [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/560687-Czechoslovak-Radio-Dance-Orchestra>

³⁹ *Václav Týfa* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1002040

trumpetu aktivně nevěnuje, stále se zajímá o dění v trumpetovém světě a poslouchá nahrávky dnešních českých i zahraničních jazzových orchestrů.⁴⁰

2.2.3 Václav Hybš a jeho orchestr

Václav Hybš se narodil v roce 1935 a na trumpetu hrál od 12 let. Po prvních krátkých angažmá nastoupil v roce 1954 do Orchestru Zdeňka Bartáka. Mezi lety 1960-1969 vystupoval s Tanečním orchestrem Československého rozhlasu. V období 1962-1964 vznikl v divadle ROKOKO samostatný orchestr Václava Hybše, který funguje dodnes.

2.3 Dechové orchestry

Dechová hudba má v naší zemi velkou tradici a je známá i v zahraničí. V druhé polovině 20. století měl tento žánr v Čechách velkou oblibu a dechová hudba byla slyšet ze všech koutů republiky. Velkou základnu má tato hudba ve vojenských, profesionálních, poloprofesionálních, ale i amatérských „*dechovkách*“ napříč celou Českou republikou. Dechová hudba je založena především na zvuku žesťových a dechových nástrojů s doprovodem bicích, a proto z ní vzešlo mnoho velkých talentů v českém trumpetovém světě. Mimo armádních a policejních souborů se v Čechách profesionálně prováděla dechová hudba v kapele Moravanka, kterou založil trumpetista Brněnské filharmonie Jan Slabák, kterému se budu věnovat v následující části.

2.3.1 Jan Slabák

Narodil se v roce 1941 v Kelčanech u Kyjova. První profesor trumpet v Brně, kterého Jan potkal, byl Josef Lukáš, který vyučoval hru na trubku na brněnské konzervatoři. Ten ho dal na starost s přípravou ke studiu pozdějšímu kolegovi Jana Slabáka z filharmonie, Emilu Drápelovi. Veškerá jeho příprava byla v utajení před rodiči, kterým vše oznámil až po přijetí na konzervatoř. Na konzervatoř v Brně nastoupil v roce 1956. V letech 1968-1971 studoval také na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. Již od roku 1960 byl Jan Slabák členem Brněnské filharmonie a prováděl zde ty nejtěžší party a byl velmi úspěšným interpretem. Vypovídá o tom pozvání z roku 1970 ke konkurzu do Berlínské filharmonie. Z politických důvodů se Jan ale konkurzu zúčastnit

⁴⁰ *Trumpetista Superstar Václav Týfa* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.vasekladno.cz/zpravy/tvar-tydne/7886-trumpetista-superstar-vaclav-tyfa-hlasi-konec-kariery>

nemohl. Pozvánky přišly ještě dvě, ale ani jednou se Jan zúčastnit nemohl. V přelomu let 1971 a 1972 vznikly první nahrávky kapely Moravanka, kterou Jan Slabák založil spolu s dalšími profesionálními muzikanty z okolí Kyjova.⁴¹ Přišlo období, kdy se musel rozhodnout mezi filharmonií a kapelou Moravanka. Rozhodl se pro Moravanku, ze které udělal fenomén české „dechovky“ u nás i v zahraničí. S kapelou Moravanka natočil mnoho nahrávek a vystupuje s ní dodnes. V roce 1995 se začal věnovat pedagogické činnosti na Janáčkově akademii múzických umění, kde vyučuje hru orchestrálních partů. Dále také výuku historie a metodiky trubky.⁴²

2.4 Klasická hudba

Klasická hudba má v českých zemích hlubokou tradici, což je dáno i velmi kvalitními autory klasické hudby. Komponovali hudbu pro symfonické orchestry, hudební divadla, ale i pro sólové hráče. Rád bych zmínil alespoň některé, kteří komponovali známá díla, ve kterých mohli čeští trumpetisté vyniknout.

2.4.1 Symfonická hudba

Hudby pro symfonický orchestr, kde je možno vyniknout partem sólové trumpetě je opravdu velké množství a trumpetisté musí projevit v partech hudby 20. století velkou všestrannost. Velké melodie trumpetových sól střídají rychlé pohyby v partech napříč celým rozsahem trumpetě. Rád bych zmínil některé hudební party hrané v tomto období z oblasti českých i zahraničních autorů.

2.4.1.1 Leoš Janáček - Sinfonietta

Jedním z nejznámějších trumpetových partů hraných ve 20. století je Sinfonietta Leoše Janáčka, kterou zkomponoval v roce 1926. Tato skladba byla původně zkomponována pro příležitost všesokolského sletu a hlavní melodie trumpet oslavuje svobodu, přírodu a český národ obecně.⁴³ Skladbu premiérovala Česká filharmonie pod vedením Václava Talicha v Rudolfinu ve

⁴¹ *Historie Moravanky* [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www2.moravanka.eu/historie/>

⁴² TKADLČÍK, Roman. *Jan Slabák: Trumpetista, skladatel a pedagog*. 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

⁴³ SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: TOGGA agency, 2001, s. 587. ISBN 80-902-9120-1.

stejném roce, kdy byla zkomponována⁴⁴. Janáček použil v tomto díle devět trumpet hraných tzv. off-stage a ještě tři další trumpety hrající v orchestru. Pro hraní těchto partů je potřeba velké všestrannosti – na začátku musí interpret na trubku hrát dlouhé pasáže, které jsou později vystřídány pohyblivými akordickými rozklady, viz příloha č. 1 v přílohách této práce.

2.4.1.2 Josef Suk – V nový život

Dalším dílem z českého prostředí je slavnostní pochod Josefa Suka *V nový život*. Suk s tímto dílem vyhrál soutěž Sokolské obce, která touto cestou hledala znělku. Původní verzi pro čtyřruční klavír Suk po vítězství v soutěži zinstrumentoval do symfonické podoby a doplnil o úvodní fanfáru.⁴⁵ Zvuk trumpet slavnostně uvádí jásající skladbu, vyznačenou ostrým rytmem. Trumpety následně střídá zvuk malého bubínku a dodává tak celé skladbě nutný nádech pochodu. Úvod je v unisonu, které se postupně rozdělí v bohatou harmonii a dodá skladbě slavnostní náladu. Pro představu part přikládám v příloze č. 2.

2.4.1.3 P. I. Čajkovskij - Louskáček

Ze symfonického světa bych rád také zmínil dílo z divadelního prostředí Petra Iljiče Čajkovského, *Louskáček*. Tento balet měl premiéru v roce 1892 v Mariinském divadle v Petrohradě. Česká premiéra proběhla v roce 1908. Jednalo se dokonce o první premiéru mimo Rusko. Tento balet však největší slávy dosáhl až ve zmiňovaném období 2. poloviny 20. století.⁴⁶ Trumpeta se představí sólem v části *Čokoláda*, která představuje stejnojmennou postavu. Trumpetista musí předvést brilantní lehkost interpretace za použití lehké prstové techniky spojené s násobným staccatem (příloha č. 3).

2.4.1.4 Gustav Mahler - symfonie

Pokud jsem se ponořil do problematiky symfonického žánru, nemohu opomenout prakticky všechny symfonie Gustava Mahlera. Nejznámější sóla jsou

⁴⁴ Orchestrální dílo. *Leoš Janáček* [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <https://www.leosjanacek.eu/orchestralni-dilo/>

⁴⁵ *Janáčkovo Brno* [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <http://www.janacek-brno.cz/orchestr-ndb.html>

⁴⁶ *Louskáček baletí již 125 let. „Nesnesitelně nudný i pro děti,“ psalo se po jeho premiéře* [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/2330119-louskacek-baleti-jiz-125-let-nesnesitelne-nudny-i-pro-deti-psalo-se-po-jeho-premiere>

v *Symfonii č. 3, d-moll*, kde ve třetí větě najdeme trumpetové sólo, psané jako sólo pro *posthorn* (příloha č. 4), a také v *Symfonii č. 5, cis-moll*, která začíná velkým trumpetovým sólem (příloha č. 5). Soubor devíti Symfonií natočila v roce 1976-1982 Česká filharmonie s dirigentem Václavem Neumannem. Jako stěžejní sólista byl v tomto souboru přední český trumpetista Miroslav Kejmar, kterému se věnuje tato práce v kapitole 2.1.1.1 Miroslav Kejmar.⁴⁷

Trumpetová sóla byla a jsou v mnoha dalších dílech, jako je například u Antonína Dvořáka v operách *Rusalka* v árii *Měsíčku na nebi hlubokém* nebo v opeře *Jakobín*. V orchestrálních skladbách tohoto skladatele jsou trumpety důležitým nástrojem obou řad *Slovanských tanců*. Další známé sólo je také v baletu Igora Stravinského, *Petruška*. Jedním z nejobtížnějších partů je také dílo maďarského skladatele Bély Bartóka, *Koncert pro orchestr*.

2.4.2 Sólová hudba

Trumpetisté v Čechách samozřejmě hráli i sólově nejobtížnější skladby českých i zahraničních skladatelů. Autoři pro trumpetu hojně komponovali koncerty za doprovodu orchestrů, či klavíru, ale také sonáty. Rád bych uvedl stěžejní díla pobíraného období.

2.4.2.1 Václav Trojan - Concertino per tromba e orchestra a prof. Vladimír Rejlek

Zajímavou skladbou českého autora je *Concertino per tromba e orchestra* skladatele Václava Trojana. Tento koncert byl napsán pro soutěž Pražské jaro v roce 1978, kde měla i svou premiéru na koncertu vítězů. Dílo tehdy přednesl vítěz zmiňovaného ročníku, český trumpetista, Vladimír Rejlek, s doprovodem Symfonického orchestru FOK pod vedením Josefa Hrnčíře.⁴⁸

Vladimír Rejlek se narodil v Táboře v roce 1953. Svá studia započal na tábořské lidové škole umění a v roce 1968 pokračoval studiem v Praze. Nejprve na Pražské konzervatoři a později na Akademii múzických umění v Praze. Jeho učitelem na obou školách byl prof. Václav Junek. Svá studia zakončil sólovým koncertem se Symfonickým orchestrem FOK v roce 1978. Vladimír Rejlek později zahájil i postgraduální studium, které dokončil v roce 1989.

⁴⁷ Mahler, G. *Symfonie č. 1 - 9 / ČF / V. Neumann* [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <https://www.supraphon.cz/archiv/2512-mahler-g-symfonie-c-1-9-cf-v-neumann>

⁴⁸ KOVAŘÍK, Lubomír. *Václav Trojan: Concertino per tromba a orchestra*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Akademie múzických umění.

Během studií, i později, získal Vladimír Rejlek mnoho významných titulů a cen na českých i mezinárodních soutěžích. V letech 1976 a 1978 získal na soutěži MK ČR v Kraslicích první cenu. Zúčastnil se také dvakrát mezinárodní soutěže Pražské jaro, kde v roce 1974 získal čestné uznání za účast ve finále a v roce 1978 získal první cenu. Je také laureátem mezinárodní soutěže v Toulonu z roku 1976. S Českým žesťovým kvintetem získal na soutěži Maurice Andrého v Paříži třetí cenu v roce 1979.

Vladimír Rejlek byl zaměstnán v předních orchestrech v Praze již za dob studií. Působil v České filharmonii, Symfonickém orchestru Českého rozhlasu, Pražském komorním orchestru a od roku 1974 byl členem orchestru Národního divadla v Praze, kde v roce 1979 získal pozici sólotrumpetisty.

Vedle koncertní a sólové činnosti je také pedagogem Akademie múzických umění v Praze, kde byl v roce 1994 jmenován docentem a později v roce 2009 profesorem.⁴⁹

2.4.2.2 Jiří Pauer – Koncert pro trubku a orchestr a Stanislav Sejpal

Dalším významným notovým materiálem je *Koncert pro trubku a orchestr* z dílny Jiřího Pauera. Skladba byla stejně jako Trojanovo *Concertino* napsána pro soutěž Pražské jaro, ale pro ročník 1973. Premiéra byla provedena trumpetistou Stanislavem Sejpalem za doprovodu Karlovarského symfonického orchestru pod taktovkou dirigenta Víta Micky. Pražská premiéra se stejnými interprety proběhla 19. března 1973.⁵⁰

Stanislav Sejpal byl českým trumpetistou, který patří k laureátům Pražského jara.⁵¹ Také působil v České filharmonii viz kapitola 2.1.1 Česká filharmonie. Ve zmiňovaném roce také vznikl nový soubor *Pražští žesťoví sólisté*, nebo také *Nové žesťové kvinteto*, kde po roce působení Stanislav Sejpal nahradil

⁴⁹ *prof. Vladimír Rejlek* [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/vladimir-rejlek/>

⁵⁰ *Jiří Pauer: Koncert pro trubku a orchestr* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.musicbase.cz/skladby/5928-koncert-pro-trubku-a-orchestr/>

⁵¹ *Dvojalbum CD k 60. výročí soutěže Pražského jara* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://www.scena.cz/index.php?d=1&o=3&c=7744&r=15>

jednoho ze zakládajících členů, Antonína Dokoupila. Hrál zde poté po boku Miroslava Kejmara.⁵²

2.4.2.3 Petr Eben – Okna a Vladislav Kozderka

Velmi zajímavým se stal soubor čtyř skladeb Petra Ebena pro trubku a varhany z roku 1976 nazvaný *Okna*.⁵³ Toto dílo bylo inspirováno čtyřmi obrazy z barevného skla Marca Chagalla, z nichž každé má své složení, kterému dominuje určitá barva (příloha č. 6). Části se nazývají *Modré, Zelené, Červené a Zlaté okno*.⁵⁴ První uvedení této skladby se odehrálo 31. března 1977 ve Smetanově síni Obecního domu v Praze, kde jej uvedli trumpetista Vladislav Kozderka a varhaník Milan Šlechta.⁵⁵

Mgr. Vladislav Kozderka byl trumpetista pocházející z Brna z hudební rodiny. Jeho otec byl koncertní mistr Státní filharmonie Brno. V Brně Vladislav Kozderka také získal vzdělání na Janáčkově akademii múzických umění. V roce 1968 započal kariéru symfonického hráče ve Státní filharmonii Brno. Rok 1972 znamenal pro Vladislava Kozderku přesun do Prahy, kde se stal sólotrumpetistou Orchestru opery Národního divadla v Praze. V Praze získal také v roce 1980 místo sólotrumpetisty Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK. Spolupracoval s mnoha dalšími českými orchestry, s nimiž vystupoval v Čechách i v zahraničí. Vladislav Kozderka naši zemi velmi úspěšně reprezentoval také na mezinárodních soutěžích. Mezi jeho úspěchy se řadí zisk první ceny na mezinárodní soutěži Pražské jaro v roce 1974. Dále také zlatá medaile na Mezinárodní soutěži v Toulonu ve Francii v roce 1976. Ve výčtu úspěchu nechci zapomenout na bronzovou medaili (při neudělení první ceny) na mezinárodní hudební soutěži v Ženevě v roce 1975.⁵⁶

⁵² *Pražští žesťoví sólisté* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1004099

⁵³ *Petr Eben: Hudba nejen zní, ale i oslovuje* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: http://www.infobar.cz/portrety_eben.htm

⁵⁴ *Okna 'Windows'* [online]. 2006 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.hyperion-records.co.uk/tw.asp?w=W3648>

⁵⁵ *Okna 'Windows'* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.hyperion-records.co.uk/tw.asp?w=W3648>

⁵⁶ *Vladislav Kozderka* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://2016.pragueproms.cz/cz/bio/vladislav-kozderka/>

2.5 Filmová a populární hudba

Trumpeta byla hojně používána i v různých televizních znělkách nebo filmové hudbě.

Nejznámější hudba v Čechách k večerníčku, kde najdeme trumpetu, jsou Pohádky z mechu a kapradí. Známost melodií nahrál Josef Svejkovský, který působil ve Filmovém symfonickém orchestru a od roku 1967 jako sólista Záhřebské filharmonie.⁵⁷

Hudební skladatel Vadim Petrov, narozený v roce 1957, skládal hudbu hlavně k filmové tvorbě. Z jeho tvorby je jistě nejznámější znělka z oblíbeného večerníčku *Krkonošské pohádky*. Nejznámější skladba pro trubku, byla napsána k televiznímu filmu *Chvilé pro píseň trubky*, který vznikl v roce 1980.⁵⁸

Trumpeta se objevovala i v populární hudbě. Znamé sólo najdeme například v písni *Nechte zvony znít* Marty Kubišové z roku 1967, kde se sólového partu na nahrávce zhostil Václav Hybš.⁵⁹

U Marty Kubišové se trubka objevovala velmi často. Další skladbou s krásným trumpetovým zvukem je *Loudá se půlměsíc* z alba Lampa. Tentokrát byly pro nahrávání vyhledány služby Richarda Kubernáta.⁶⁰ Richard Kubernát byl trumpetistou nejprve orchestru Karla Vlacha a později i Tanečního orchestru Československého rozhlasu a Orchestru Karla Krautgartnera.⁶¹

⁵⁷ Josef Svejkovský [online]. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/josef-svejkovsky-60898>

⁵⁸ *Chvilé pro píseň trubky* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/254619-chvile-pro-pisen-trubky/prehled/>

⁵⁹ *Nechte zvony znít /Singly 2/* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.supraphonline.cz/album/2583-nechte-zvony-znit-singly-2?trackId=41683>

⁶⁰ *Lampa* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.supraphonline.cz/album/1098-lampa?trackId=15370>

⁶¹ *Richard Kubernát* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=9817

3. Čeští trumpetisté v zahraničí

V této kapitole bych rád představil trumpetisty, kteří působili v 2. polovině 20. století v zahraničí. Někteří z nich odešli kvůli možnostem uplatnění v západním světě, ale většina z nich z politických důvodů. Na tomto místě bych rád jmenoval Ivo Preise, Františka Vlasáka, Adolfa Scherbauma, Franka Kaderabka a Laca Decziho. Posledním třem se podrobněji věnuji v následujících podkapitolách.

3.1 Adolf Scherbaum

Jednoznačně nejzvučnějším jménem mezi českými trumpetisty působícími v zahraničí je Adolf Scherbaum, který se narodil v roce 1909 v Chebu. Jeho prvním místem působnosti v trumpetovém světě bylo Zemské divadlo v Brně. Po začátku 2. světové války získal místo na akademii v Bratislavě. Později vycestoval do Německa, kde působil v Rozhlasovém orchestru v Hamburku. Adolf Scherbaum sólově koncertoval po celém světě a doprovázeli ho ty nejlepší orchestry, jako jsou Londýnská filharmonie, Amsterdam Concertgebouw orchestr, nebo Gewandhausorchester v Lipsku. Od roku 1964 učil Scherbaum na Státní akademii v Saarbrückenu v Německu. Za svůj život získal mnoho ocenění a vyznamenání - například v roce 1968 získal „Nordga-Culture Price“ města Amberg a v roce 1979 Kulturní cenu města Sulzbach-Rosenberg. V tomto městě mezi lety 1977 – 1986 také vyučoval na hudební škole. Poslední koncert, který odehrál v Rakouském klášteře svatého Gerolda, byl u příležitosti jeho 75. narozenin. Adolf Scherbaum zemřel v roce 2000 po dlouhém a kulturně bohatém životě.

Scherbaum byl prvním hráčem, který přednesy určené k hraní na D trumpetu, hrál na piccolo B trubku. Mimořádným tréninkem vytvořil silný svalový fond bránice. Dokonce byl tento tlak měřen na univerzitě v Basileji a bylo naměřeno 2,2 barů. Tento tlak mu umožňoval hrát ve vysokých polohách a nebyl pro někoho problém hrát i C4 a výše. Byla mu dokonce vymyšlena přezdívka „Scherstrong“. Se svým synem vyvinul B piccolo trubku, která měla vyměnitelný korpus a třídílný nátrubek, který umožnil měnit velikosti kotlíku.

Adolf Scherbaum měl velmi široký repertoár. Z jeho nejbrilantnějších skladeb bych jmenoval 2. Braniborský koncert Johana Sebastiana Bacha, který veřejně odehrál na více než 400 akcích a několikrát ho i natočil. Snažil se také

představovat téměř zapomenutou trumpetovou literaturu z českých zemí, například skladatele Pavla Josefa Vejvanovského.⁶²

3.2 Frank Kaderabek

Frank Kaderabek se narodil ve Spojených státech amerických a prožil tam celý život. Jak napovídá jeho příjmení, tento významný americký trumpetista se narodil do rodiny imigrantů s českými kořeny, a proto se mu věnuji v rámci kapitoly českých trumpetistů působících v zahraničí.

Jak jsem již zmínil, narodil se ve Spojených státech amerických v Chicagu. V tomto městě také získal trumpetové vzdělání v trumpetových třídách Edwarda Masaceka, který byl sólotrumpetistou Chicago Symphony Orchestra, a poté u Adolpha Hersetha na Chicago Musical College. Frank Kaderabek také působil v Chicago Symphony, ale byl také v Dallas Symphony a hrál první trumpetu v Detroit Symphony. Největší stopu zanechal v Philadelphia Orchestra, kde od roku 1975 působil jako sólotrumpetista celých dvacet let do roku 1995, kdy odešel do důchodu.

Kromě sólových vystoupení s Philadelphia Orchestra vystupoval Frank Kaderabek také jako sólista s Detroit Symphony, Pennsylvania Symphony Orchestra a s mnoha dalšími. V roce 1982 byl jako první Američan pozván do Československa jako porotce soutěže Pražské jaro. V porotě poté zasedal i v letech 1987 a 1992. Výroční New Yorská žesťová konference ho v roce 1991 ocenila za jeho interpretační přínos a pedagogickou činnost.

Rád bych na závěr představil dva výroky pana Kaderabka, týkající se hry na trumpetu. Pro autentičnost jsou oba citáty uvedeny v originále a český překlad je uveden v poznámce pod čarou.⁶³

Mr. Kaderabek's Philosophy of Performing: "Beauty of sound, lyricism, and style are qualities which are as much within the realm of the trumpeter as they are of the violinist, the singer, and any other musician. The trumpet, too, can speak eloquently."⁶⁴

⁶² *Adolf Scherbaum-His Career* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.josef-bayer.de/scherbe/his-career/index.htm>

⁶³ *Frank Kaderabek* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.springgardenband.org/Information/kaderabek0405.htm>

⁶⁴ Krása zvuku, lyrismu a stylu jsou vlastnosti, které jsou důležité stejně pro hráče na trumpetu, housle, zpěváka nebo jakéhokoli jiného muzikanta. Také trumpeta může znít přesvědčivě/výmluvně.

Mr. Kaderabek's Philosophy of Teaching: "Music is personal. The education of a musician should not be directed toward technical mastery alone but must let each voice express itself."⁶⁵

3.3 Laco Deczi

O tomto jméně jsem se zmiňoval již v předchozích kapitolách mé práce, ale Laco Deczi z politických důvodů emigroval v osmdesátých letech do Spojených států amerických, a proto jsem ho zařadil do českých trumpetistů v zahraničí.

Laco Deczi se narodil v roce 1938 na Slovensku do československé rodiny. Od roku 1962 působil v Praze až do roku 1985, kdy emigroval. Na trumpetu začal hrát po vzoru svého strýce. Po základní vojenské službě vystupoval jako host Studia 5 a jako host Jazzového studia. V Praze hrál v mnoha uskupeních, z nichž bych vybral například S+HQ Karla Velebného a Reduta kvartet, kde se stal frontmanem. V roce 1967 založil uskupení Jazz Celulla, kde hráli postupně Svatopluk Košvanec, Josef Vejvoda, Karel Růžička a mnoho dalších. V tomto období byl vybrán také do Czechoslovak All Star Bandu. Velkou stopu zanechal také v Jazzovém orchestru Československého rozhlasu a v Tanečním orchestru Československého rozhlasu. Po emigraci se pohyboval v západním Německu, ale později zakotvil ve Spojených státech amerických. Zde založil uskupení Celula New York, s nímž vystupuje dodnes.

Laco Deczi nahrál mnoho sólových alb. Z mnoha nosičů bych vybral *Sentimental trumpet*, které je natočeno za doprovodu smyčcového orchestru. Nyní stále vydává pravidelně CD a v posledních letech i DVD. Osvědčil se také jako skladatel, který píše filmovou hudbu. Z nejznámějších je to hudba k filmu *Kalamita* režisérky Věry Chytilové.

Od roku 1990 jezdí pravidelné turné po České a Slovenské republice a Polsku. Vystupoval na předních českých festivalech, jako jsou Rock for People nebo Colours of Ostrava.

Laco Deczi získal ve svém životě mnoho ocenění. Z nejvýznamnějších bych uvedl ocenění nejlepší domácí hráč na trubku z roku 1963, které dostal od odborníků časopisu Jazz Bulletin. V roce 1966 získal za sólistickou činnost Cenu České trumpetové federace.⁶⁶

⁶⁵ Hudba je individuální/osobní. Vzdělávání hudebníka by nemělo být zaměřeno pouze na technické mistrovství, ale musí nechat hudebníka vyjádřit sebe sama.

⁶⁶ *Bio* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.lacodeczi.com/about.html>

Závěr

Vzdělávání trumpetistů má v Československu a později České republice strukturovaný systém od základního uměleckého vzdělávání, přes střední a vyšší odborné školy, až k vysokoškolskému vzdělání. Na konzervatořích v Praze a Brně učili ve druhé polovině dvacátého století vždy hráči předních českých těles, jako jsou Česká filharmonie nebo Státní filharmonie Brno. Mnozí také tvořili trumpetové školy například Jaroslav Kolář. Často si také pedagogové vychovávali své nástupce, kteří poté zastávali stejnou pozici pedagogů. Stejně tomu tak bylo i na vysokých školách Akademii múzických umění v Praze a Janáčkově akademii múzických umění v Brně, kde na obou školách zpočátku vyučoval Václav Pařík.

Na našem území se pohybovala řada výborných trumpetistů, kteří hráli klasickou, taneční, jazzovou a dechovou hudbu. Mnohdy se zabývali i různými hudebními žánry současně, jako například Miroslav Kejmar, který byl členem České filharmonie, ale hrával také například taneční hudbu v orchestru Václava Hybše. Dalším takovým trumpetistou je Jaromír Hnilička, který přestože hrál dlouhé roky v Orchestru Gustava Bromma, měl v oblibě klasickou hudbu, kterou se nechal inspirovat i ve svých hudebních kompozicích. Trumpetista a kapelník dechové hudby Moravanka, Jan Slabák, spojil začátky své kariéry se Státní filharmonií Brno a později se věnoval pouze dechové hudbě. Jak v České filharmonii, tak ve Státní filharmonii Brno se prováděla díla Petra Iljiče Čajkovského, Gustava Mahlera a dalších, ale výraznou složkou repertoáru byli i čeští autoři například Josef Suk a Leoš Janáček. Taneční a dechové orchestry se zabývaly nahrávkami hudby k filmům a spolupracovaly s předními interprety populární hudby. Mezi trumpetisty, kteří tuto hudbu natáčeli, bych zařadil Richarda Kubernáta, Václava Hybše, Josefa Svejkovského, nebo Václava Týfu.

V probíraném období druhé poloviny dvacátého století jsme měli i řadu zástupců na domácích i mezinárodních soutěžích, kteří se v nich umísťovali na předních místech. Tito umělci také premiérovali skladby českých autorů. Například Vladimír Rejlek premiéroval skladbu Václava Trojana *Concertino per tromba e orchestra*, Stanislav Sejpal premiéroval skladbu Jiřího Pauera *Koncert pro trubku a orchestr* a Vladislav Kozderka premiéroval skladbu Petra Ebena *Okna*.

Řada trumpetistů z Československa spojila své účinkování se zahraničními orchestry. Adolf Scherbaum hrál v Rozhlasovém orchestru v Hamburku a vystupoval sólově po celém světě díky mistrnému ovládnutí vysoké polohy

nástroje. Doprovázely ho orchestry z celého světa jako například Londýnská filharmonie. Někteří trumpetisté měli české kořeny i jméno, ale narodili se v zahraničí, jako Frank Kaderabek, trumpetista Philadelphia Orchestra. Celý život spojil pan Kaderabek se Spojenými státy Americkými, ale do Čech se vracel nejen na soutěže Pražské jaro, v nichž zasedal v porotě. Někteří měli také politické důvody k emigraci, ale jméno skvělého hráče si vybudovali již za života v Československu. Bylo tomu tak u trumpetisty Laca Decziho, který získal v Československu řadu ocenění, ale v roce 1985 emigroval a svou pozici skvělého trumpetisty obhájil i před velkou americkou konkurencí.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

BENEŠ, Jiří. *Padesát let Státní filharmonie Brno. In: Státní filharmonie Brno 1956-2006: Brno Philharmonie Orchestra 1956-2006*. Vyd.I. Brno: Státní filharmonie Brno, 2005. ISBN 80-239-5080-0.

HALATA, Jakub. *Trumpetisté české filharmonie*. Praha, 2018, Bakalářská práce. Akademie múzických umění v Praze.

HOLZKNECHT, V. *150 let Pražské konzervatoře*. Praha: Státní hudební vydavatelství, n. p., Praha, 1963, s. 5.

KOVAŘÍK, Lubomír. *Václav Trojan: Concertino per tromba a orchestra*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Akademie múzických umění.

MAJER, Jiří. *Interpretační umění Státní filharmonie Brno. In: Státní filharmonie Brno 1956-1976: Jubilejní sborník Státní filharmonie Brno*. Vyd.I. Brno: Blok, 1977, s. 49

MLEJNEK, Karel. *Česká filharmonie: deset kapitol ze stoleté historie orchestru*. Praha: Česká filharmonie, 1996, s. 14. ISBN 80-7185-074-8.

POHNÁN, Jiří. *Vývoj metodiky hry na trubku v kontextu historie trumpetové třídy na Pražské konzervatoři*. Praha, 2013. Akademie múzických umění v Praze.

SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: TOGGA agency, 2001, s. 587. ISBN 80-902-9120-1.

TKADLČÍK, Roman. *Jan Slabák: Trumpetista, skladatel a pedagog*. 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

VEITH, BcA. Filip. *Trubková sekce Filharmonie Brno Diplomová práce*. 2014, str. 23-24. Janáčkova akademie múzických umění v Brně.

Konzervatoř Brno: sborník k sedmdesátému výročí trvání první moravské odborné umělecké školy. Brno: Konzervatoř Brno, 1989.

Pražská konzervatoř: Pražská konzervatoř stopětašedeátiletá. Praha: Středočeské tiskárny, 1976

Státní filharmonie Brno: jubilejní sborník Státní filharmonie v Brně 1956-1966. Brno: Blok, 1965

Státní filharmonie Brno 1956-2006: Brno Philharmonie Orchestra 1956-2006. Vyd.I. Brno: Státní filharmonie Brno, 2005. ISBN 80-239-5080-0

Internetové zdroje

Adolf Scherbaum-His Career [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.josef-bayer.de/scherbe/his-career/index.htm>

Bio [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.lacodeczi.com/about.html>

Bohumír Kameník [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.bohumirkamenik.cz/>

Czechoslovak radio dance orchestra [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/560687-Czechoslovak-Radio-Dance-Orchestra>

Doc. Jan Broda [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/doc-jan-broda/>

Dvojalbum CD k 60. výročí soutěže Pražského jara [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://www.scena.cz/index.php?d=1&o=3&c=7744&r=15>

Frank Kaderabek [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.springgardenband.org/Information/kaderabek0405.htm>

František Bílek [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: https://berounsky.denik.cz/kultura_region/svejkovsky_20070605.html

Historie a současnost [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.orchestrkarlavlacha.cz/>

Historie Jamu [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <http://www.jamu.cz/o-nas/historie-jamu/>

Historie Moravanky [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www2.moravanka.eu/historie/>

Chvilé pro píseň trubky [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/254619-chvile-pro-pisen-trubky/prehled/>

Janáčkovovo Brno [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <http://www.janacek-brno.cz/orchestr-ndb.html>

Jaromír Hnilička [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-175>

Jaromír Hnilička [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/jaromir-hnilicka/>

Jaromír Hnilička [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/60349-jaromir-hnilicka.html>

Jiří Pauer: Koncert pro trubku a orchestr [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.musicbase.cz/skladby/5928-koncert-pro-trubku-a-orchestr/>

Josef Svejkovský [online]. [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/josef-svejkovsky-60898>

Josef Svejkovský hromadil dvacet let melodie pastýřů [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: https://berounsky.denik.cz/kultura_region/svejkovsky_20070605.html

Juraj Bartoš [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1001924

Ladislav Kozderka [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://ladislav.kozderka.sweb.cz/>

Lampa [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.supraphonline.cz/album/1098-lampa?trackId=15370>

Louskáček baletí již 125 let. „Nesnesitelně nudný i pro děti,“ psalo se po jeho premiéře [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/2330119-louskacek-baleti-jiz-125-let-nesnesitelne-nudny-i-pro-deti-psalo-se-po-jeho-premiere>

Mahler, G. Symfonie č. 1 - 9 / ČF / V. Neumann [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <https://www.supraphon.cz/archiv/2512-mahler-g-symfonie-c-1-9-cf-v-neumann>

Mgr. František Kříž [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-175>

Mgr. Josef Pavlíček [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://konzervatorbrno.eu/index.php?id=u-44>

Milan Jermář. Český hudební slovník [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1000875

Miloslav Bureš [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2943

Nechte zvony znít /Singly 2/ [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.supraphonline.cz/album/2583-nechte-zvony-znit-singly-2?trackId=41683>

Okna 'Windows' [online]. 2006 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.hyperion-records.co.uk/tw.asp?w=W3648>

Orchestr Gustava Bromy [online]. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003532

Orchestrální dílo. *Leoš Janáček* [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <https://www.leosjanacek.eu/orchestralni-dilo/>

Petr Eben: Hudba nejen zní, ale i oslovuje [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: http://www.infobar.cz/portrety_eben.htm

Pražští žesťoví sólisté [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1004099

prof. Václav Junek [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://www.citacepro.com/dok/Noh36we31h2AWxkq>

prof. Vladimír Rejlek [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/vladimir-rejlek/>

prof. Vladimír Rejlek [online]. [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.atcr.cz/asociace/clenove-asociace/vladimir-rejlek/>

Richard Kubernát [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=9817

Stručný vývoj uměleckého školství [online]. [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.zus-zelbrod.cz/index.php/skolni-dokumenty/21-strucny-vyvoj-umeleckeho-skolstvi>

Trumpetista Superstar Václav Týfa [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.vasekladno.cz/zpravy/tvar-tydne/7886-trumpetista-superstar-vaclav-tyfa-hlasi-konec-kariery>

Václav Junek [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1002095

Václav Týfa [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1002040

Vladislav Kozderka [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://2016.pragueproms.cz/cz/bio/vladislav-kozderka/>

Přílohy:

Příloha č. 1: Ukázka z partů Symfonietty Leoše Janáčka

Sinfonietta

I. Fanfare

Leoš Janáček

Allegretto $\text{♩} = 72$

9 Trombe in Do
2 TUBE tenori in Sib
2 Trombe basse in Sib
Timpani

f *f* *f* *f*

bacchette di legno

f

Detailed description: This block shows the first few measures of the I. Fanfare. The score is in 2/4 time with a tempo of Allegretto (♩ = 72). The key signature has one flat (B-flat). The instruments listed are 9 Trombe in Do (divided into parts II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX), 2 TUBE tenori in Sib, 2 Trombe basse in Sib, and Timpani. The brass parts feature a series of chords and melodic lines, with dynamic markings of *f* (forte). The timpani part is marked with 'bacchette di legno' and *f*.

11
1
11
11
11
11
11

f *f* *f* *f* *f* *f* *f*

Detailed description: This block continues the musical score from measure 11 to 15. The instruments and parts are the same as in the previous block. The score shows a continuation of the brass fanfare with various melodic lines and chords. Dynamic markings of *f* are present throughout. A first ending bracket is shown above the first staff in measure 11. The timpani part continues with rhythmic patterns.

20

Tr. I
Tr. II
Tr. III

Tr. IV
(Do)
Tr. V
(Do)

Tr. VII
Tr. VIII
Tr. IX

Tr. ten. I
(Sib)

Tr. ten. II
(Sib)

Tr. b. I
(Sib)

Tr. b. II
(Sib)

Timp.

29

Allegro ♩ = 72

Tr. I
Tr. II
Tr. III

Tr. IV
(Do)
Tr. V
(Do)

Tr. VII
Tr. VIII
Tr. IX

Tr. ten. I
(Sib)

Tr. ten. II
(Sib)

Tr. b. I
(Sib)

Tr. b. II
(Sib)

Timp.

37 3

I
II
III

Tr. IV V
(Do XI)

VII
VIII
IX

Tb. ten. 1
(Sib) II

Tr. b. 1
(Sib) II

Timp.

(sim.)

42

I
II
III

Tr. IV V
(Do XI)

VII
VIII
IX

Tb. ten. 1
(Sib) II

Tr. b. 1
(Sib) II

Timp.

(sim.)

2/4

Maestoso $\text{♩} = 72$

47

Tr. IV V (Do) VI

VII VIII IX

Tb. ten. 1 (Sib) II

Tr. b. 1 (Sib) II

Timp.

53

Tr. IV V (Do) VI

VII VIII IX

Tb. ten. 1 (Sib) II

Tr. b. 1 (Sib) II

Timp.

59

4 a3

ff

ff

ff

ff

ff

65

1. 2.

(sim.)

76 5

Tr. IV (Do) VI

VII

VIII

IX

Tb. ten. I (Si) II

Tr. b. I (Si) II

Timp.

79

Tr. IV (Do) VI

VII

VIII

IX

Tb. ten. I (Si) II

Tr. b. I (Si) II

Timp.

82

Tr. IV (Do) VI

VII

VIII

IX

Tb. ten. I (Si) II

Tr. b. I (Si) II

Timp.

76 5

Tr. IV
(Do) VI

VII
VIII
IX

Tb. ten. 1
(Sib) II

Tr. b. 1
(Sib) II

Timp.

79

Tr. IV
(Do) VI

VII
VIII
IX

Tb. ten. 1
(Sib) II

Tr. b. 1
(Sib) II

Timp.

82

Tr. IV
(Do) VI

VII
VIII
IX

Tb. ten. 1
(Sib) II

Tr. b. 1
(Sib) II

Timp.

Příloha č. 2: Ukázka z partu V nový život Josefa Suka

Fanfare

from "Towards A New Life" (V nový život)

Josef Suk
(1874 - 1935)

Solenmente e giubiloso ♩ = 120

1st Trumpet in C
2nd Trumpet in C
3rd Trumpet in C
Snare Drum

5

10 G. P.
G. P.
G. P.
G. P.

15

sfz

sfz

sfz

15 *sfz*

ff sfz < sfz *sfz < sfz* *< sfz*

20

G.P.

sfz

G.P.

sfz

G.P.

sfz

20 G.P. *sfz*

25

sfz

sfz

sfz

25

sfz

sfz

Příloha č. 3: Ukázka z partu Louskáček P. I. Čajkovského

24

I. trubka

Tromba in B

a) Le chocolat

Allegro brillante

The musical score is written for Tromba in B (I. trumpet) and consists of three staves. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a 4-measure rest. The tempo is marked 'Allegro brillante' and the dynamic is 'mf'. The melody starts with a quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, C5, and D5. The second staff continues the melody with eighth notes E5, F5, G5, and A5, followed by a quarter note G5. The third staff continues with eighth notes F5, E5, D5, and C5, followed by a quarter note B4. The dynamic changes to 'f' for the first two measures of the third staff and back to 'mf' for the last two. The piece ends with a double bar line and a fermata.

Příloha č. 4: Ukázka z partu Symfonie č. 3 Gustava Mahlera – Sólo pro posthorn

in B.

13 $\frac{4}{4}$ etwas stärker als vorher. Etwas zurückhaltend. verklingend

Flügelh. 14 Sehr gemächlich. (etwas langsamer wie früher.)
ppp (wie aus weiter Ferne.) Frei vorgetragen. Wie die Weise eines Posthorns.)

portamento

Zeit lassen.

Zurückhaltend. verhallend 15 a tempo verklingend. $\frac{4}{4}$

(wie aus der Ferne, sich etwas nähernd.) *espress.* Zeit lassen. *tr*

Zeit lassen. Zurückhaltend. rit. Zurückhaltend. $\frac{3}{4}$

16 a tempo $\frac{4}{4}$ Wieder Zeit lassen. *pp rit. a tempo*

1 $\frac{4}{4}$

riten. Langsam. *ppp* sich entfernend

17 $\frac{4}{4}$ 1

Příloha č. 5: Ukázka z partu Symfonie č. 5 Gustava Mahlera

in B. In gemessenem Schritze. Streng. Wie ein Kondukt.

The image displays a musical score for the first movement of Gustav Mahler's Symphony No. 5. It consists of four staves of music. The first staff is marked 'Solo' and begins with a piano (*p*) dynamic, followed by a forte (*f*) dynamic. The second staff features a *molto* marking and a dynamic of *f*, with a note marked '(Trials flüchtig)'. The third staff is marked *ff* and *sempre ff*. The fourth staff is marked *Pesante.* and begins with a dynamic of *ff*, followed by *p* and *f*. The score includes various musical notations such as triplets, accents, and dynamic markings.

Příloha č. 6: Marc Chagall – Modré, Zelené, Červené a Zlaté okno

